

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P9_TA(2021)0293

Rendszerszintű elnyomás Belaruszban és ennek következményei az európai biztonságra nézve a belarusz hatóságok által feltartóztatott uniós polgári repülőjáratról történt emberrablásokat követően

Az Európai Parlament 2021. június 10-i állásfoglalása a rendszerszintű elnyomásról Belaruszban és ennek következményeiről az európai biztonságra nézve a belarusz hatóságok által feltartóztatott uniós polgári repülőjáratról történt emberrablásokat követően (2021/2741(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Belaruszról szóló korábbi állásfoglalásaira,
- tekintettel az Európai Tanács Belaruszról szóló, 2020. október 12-i és 2021. május 24-i következtetéseire,
- tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének az Európai Unió nevében tett nyilatkozataira, különösen a Ryanair FR4978-as járatának 2021. május 23-án történt, Minszkbe való eltérítéséről szóló, 2021. május 24-i nyilatkozatára,
- tekintettel a G7-ek külügyminisztereinek és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének Belaruszról szóló, 2021. május 27-i együttes nyilatkozatára,
- tekintettel a fehéroroszországi helyzetre tekintettel hozott korlátozó intézkedésekről szóló 2012/642/KKBP határozat módosításáról szóló, 2021. június 4-i (KKBP) 2021/908 tanácsi határozatra¹, amely tilalmat vezetett be az uniós légtér feletti átrepülésre és a belarusz légitársaságok uniós repülőterekhez való hozzáférésére vonatkozóan,
- tekintettel a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének a „Belarusszal foglalkozó nemzetközi elszámoltathatósági platform” Unió általi támogatásáról szóló, az Európai Unió nevében tett, 2021. március 26-i nyilatkozatára,
- tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) moszkvai mechanizmusának jelentéstevője 2020. november 5-i jelentésére a 2020. augusztus 9-i belarusz elnökválasztással kapcsolatos állítólagos emberi jogi jogsértésekről,

¹ HL L 197. I, 2021.6.4., 3. o.

- tekintettel a nemzetközi polgári repülésről szóló Chicagói Egyezményre és a polgári repülés biztonsága elleni jogellenes cselekmények leküzdéséről szóló Montreali Egyezményre,
 - tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, valamint az összes olyan emberi jogi egyezményre, amelynek Belarusz részes fele,
 - tekintettel arra, hogy az Európai Parlament gondolatszabadságért járó Szaharov-díját 2020-ban a belarusz demokratikus ellenzéknek ítelték oda,
 - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel 2021. május 23-án a Ryanair légitársaság FR4978 számú, két uniós főváros (Athén és Vilnius) között közlekedő tartó légi járatának egyik, Lengyelországban nyilvántartásba vett repülőgépét Belarusz légterében Aljakszandr Lukasenka utasítására eltérítették rendes útvonalától, és egy belarusz vadászgép kíséretében, egy valótlán bombafenyegetésre hivatkozva Minszk nemzetközi repülőterén leszállásra kényszerítették, veszélyeztetve a légi járat több mint 170 utasának és legénységének biztonságát, akik közül sok uniós állampolgár volt;
- B. mivel a belarusz hatóságok nem találtak robbanószerkezetet, viszont letartóztattak két utast, nevezetesen Raman Prataszevics belarusz állampolgárt és élettársát, Szofija Szepega orosz állampolgárt, aki a vilniusi Európai Bölcsészettudományi Egyetem hallgatója;
- C. mivel Raman Prataszevics egy belarusz újságíró és ellenzéki aktivista, a befolyásos Nexta Telegram egyik volt kiadója, amely orgánum döntő szerepet játszott a belarusz lakosságnak a hatóságok által elkövetett visszaélésekről való tájékoztatásában és tüntetések mozgósításában Belaruszban a 2020. augusztus 9-i meghamisított elnökválasztást követően, hozzájárulva a rezsím által alkalmazott szisztematikus elnyomás és az emberi jogok súlyos megsértése leleplezéséhez; mivel Raman Prataszevics 2019 óta száműzetésben él az EU-ban, hogy elkerülje az ellene emelt koholt bűnvádakat, és az EU-ban politikai menedékjogot kapott;
- D. mivel Raman Prataszevicsnek a belarusz rezsím által alkalmazott törvénytelen fogva tartás és embertelen bánásmód, ezen belül a belarusz állami televízió által sugárzott színlelt interjúk során kiderőszakolt beismerő vallomások rendkívül aggasztóak a nemzetközi közösség számára, és rávilágítanak az összehangolt nemzetközi fellépés sürgős voltára, különösen mivel továbbra is Belarusz az egyetlen olyan európai ország, amely még mindig alkalmazza a halálbüntetést, és ezért nem tagja az Európa Tanácsnak; mivel nem tűnt úgy, mintha Raman Prataszevics saját akaratából tenne vallomást, és mivel az ENSZ kínzás elleni egyezménye tiltja a kikényszerített vallomásokat; mivel ügyvédei továbbra sem léphetnek be hozzá, és Aljakszandr Lukasenka azzal fenyegetett, hogy az orosz megszállás alatt álló Donyec-medence régióból hív nyomozókat a kihallgatásra; mivel Raman Prataszevicset felvették a terroristák figyelőlistájára, és ezért előfordulhat, hogy halálbüntetésre ítélik;
- E. mivel a polgári légi jármű feltartóztatása súlyosan sérti a légi közlekedés biztonságára vonatkozó nemzetközi egyezményeket, és rávilágít a Belaruszban tapasztalható folyamatos és állandó elnyomás európai biztonságot érintő nemzetközi következményeire is, és nyilvánvalóvá teszi, hogy a rezsím immár a nemzetközi békét

és biztonságot fenyegeti; mivel a repülőgép államilag támogatott terrorizmust kimerítő leszállásra kényszerítése és a belarusz rezsím egy úgynevezett ellenségének letartóztatása azt a célt szolgálta, hogy valamennyi ellenzéki, különösen a külföldön élők számára elrettentő jelzést küldjön arról, hogy a rezsímnak eltökélt szándéka, hogy levadássza őket, és hogy külföldön sincsenek biztonságban;

- F. mivel folyamatban van a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet vizsgálata; mivel Raman Prataszevicsen és Szofija Szapegán kívül több más azonosítatlan személy is leszállt a gépről Minszkben; mivel az Oroszországi Föderáció több, Moszkvába menekült belarusz ellenzéki aktivistát őrizetbe vett, és továbbra is támogatja a belarusz rezsímet, pénzügyi szempontból is;
- G. mivel a belarusz hatóságok továbbra is folytatják a békés belarusz nép elnyomását, és számos polgárt zaklatnak, tartóztatnak le és ítélnék el azért, mert kinyilvánítják szembenállásukat a rezsímmel vagy tiltakoznak az emberi jogok Belaruszban elkövetett széles körű megsértése ellen; mivel becslések szerint már a 2020. augusztus 9-i választások előtt, majd utána is számos polgárt (különböző időpontokban, összesen több, mint 34 000 belarusz személyt) tartóztattak le a rezsím elleni tiltakozásuk miatt; mivel Belaruszban több mint 470 politikai fogoly van, akik közül 7 kiskorú; mivel mintegy 3 000 politikai indíttatású bűnvádi eljárást indítottak a tüntetőkkel szemben, és több mint 4 600 kínzással, erőszakkal és rossz bánásmóddal kapcsolatos eset merült fel;
- H. mivel a belarusz emberi jogi helyzet tovább romlik, és egyre több politikai foglyot tartanak fogva; mivel emberijog-védők több száz esetben dokumentálták kínzás és bántalmazás alkalmazását, valamint több személy eltűnéséről, sőt, halálesetekről számoltak be; mivel a belarusz fogvatartási intézményekben és börtönökben továbbra is embertelen bánásmódot és kínzást alkalmaznak, valamint tudatosan megtagadják az orvosi ellátás nyújtását, ami miatt több tüntető, többek között Vitold Ashurak is életét vesztette gyanús körülmények között, másokat pedig, közöttük a 17 éves Dzsmitri Stakouszkit és Sziapan Latiput az örökös zaklatással és fenyegetésekkel öngyilkosságba kergettek;
- I. mivel 2021. május 25-én Jauhen Afnahel, Pavel Juknevics, Makszim Vinyarski és Andrej Vajinics belarusz aktivistákat, Pavel Szevjarinev ellenzéki vezetőt, Dzsmitri Kazlou bloggert és Irina Scsasznaja közösségi aktivistát „szélsőségesek” koholt vádjára alapján négytől hét évig terjedő börtönbüntetésre ítélték; mivel 2021. június 2-án Dzsmitri Furmanau politikai foglyot, Jauhen Raznicsenkát és Uladzimir Knihát az úgynevezett „Cihanouszki-ügyben” négy évig terjedő börtönbüntetésre ítélték; mivel 2021. június 3-án a bíróság az úgynevezett „táncos tiltakozás” ügyében vádlottak ötödik csoportját is elítélte, amelynek tagjai Aljakszandr Krapko, Radzivon Meduseuszki, Ihar Vinakurau, Andrej Aniszkevics, Alena Lojka, Halina Csuhunova, Andrej Nyamirszki, Dzsmitri Kurhanau, Kacjarina Szmirnova, Mikita Uvarau, Szafija Nis, Szsjarhej Kszenszuk és Ilja Palkouszki politikai foglyok, akik esetében a legenyhébb büntetés 18 hónap házi őrizet, a legszigorúbb pedig 1 év börtönben letöltendő szabadságvesztés volt; mivel 2021. június 3-án Szsjarhej Pjarfilijeu politikai foglyot két év börtönbüntetésre, fiát, Sztaniszlau Pjarfilijeut pedig két év szabadságkorlátozásra (házi őrizetre) ítélték;
- J. mivel a belarusz hatóságok továbbra is erőszakosan lépnek fel és zaklatást folytatnak független belarusz riporterekkel és a polgári újságírókkal szemben, szándékosan akadályozva az objektív tudósítást; mivel újságírók százait tartóztatták le, köztük a

Belsat két újságíróját, akiket ezt követően el is ítélték; mivel tucatnyi újságírót tartanak fogva, akik ellen állítólag erőszakot alkalmaztak, és több újságírót megbírságotlaltak; mivel újságírókat előzetes letartóztatásba helyeztek, és ellenük büntetőjogi vádat emeltek; mivel számos jelentés érkezett arról, hogy a hatóságok visszavonták újságírók, köztük külföldi tudósítók akkreditációját, akik közül többet letartóztattak és kiutasítottak Belaruszból; mivel 2021. május 18-án belarusz hatóságok erőszakkal behatoltak a legnagyobb független belarusz híroldal, a Tut.by irodáiba, letartóztatták annak több munkatársát és blokkolták a honlapot;

- K. mivel az emberijog-védőket, az ellenzéki politikusokat, a civil társadalom képviselőit, a szakszervezetek képviselőit és más aktivistákat módszeresen megfélemlítik, zaklatják és korlátozzák alapvető szabadságaikat; mivel nincs arra utaló jel, hogy a belarusz hatóságok kivizsgálják a rendőri brutalitásról, illetve a tüntetők meggyilkolásáról 2020. augusztus közepe óta benyújtott több ezer bejelentést; mivel az emberi jogok megsértésének széles körű büntetlensége állandósítja a belarusz nép kétségbeejtő helyzetét; mivel a jogállamiság hiánya csorbítja az áldozatok tisztességes eljáráshoz való jogát;
- L. mivel a Belarusz Hallgatók Szövetsége (egyetemi hallgatók független uniója) adatai szerint több mint 460 diákot tartóztattak le, akik közel egyharmada nő, és több mint 150 diákot utasítottak ki önkényesen az egyetemekről, akik közül sokan a biztonságukat féltve a szomszédos országokba menekültek;
- M. mivel a belarusz hatóságok a belarusz állampolgároknak az ország elhagyásával kapcsolatos lehetőségeire vonatkozó, már korábban is szigorú szabályokat 2021. május 31-én még tovább szigorították, többek között azok helyzetét is megnehezítve, akik külföldön már tartós tartózkodási engedéllyel rendelkeznek
- N. mivel a Belaruszban élő lengyel kisebbség képviselői egyre súlyosabb elnyomásnak vannak kitéve, például letartóztatták és elítélték Andzelika Boryst, a Belarusz Lengyelek Uniójának elnöknőjét és letartóztatták Andrzej Poczobut újságírót, bloggert, a Belarusz Lengyelek Uniójának tagját; mivel az országban működő lengyel iskolarendszerre egyre nagyobb nyomás nehezedik a rezsím részéről; mivel ezeket az intézkedéseket az állami televízió sugárzott lengyelelles propaganda kísérte; mivel Lukasenka új munkaszüneti napot vezetett be Belaruszban, amelyet szeptember 17-én ünnepelnek Lengyelország 1939. évi szovjet megszállásának évfordulója alkalmából;
- O. mivel Belarusz megkezdte az asztravjeci atomerőmű üzletszerű üzemeltetését, anélkül, hogy foglalkozott volna a 2018. évi uniós stresszteszt jelentésben foglalt minden biztonsági ajánlással, aminek következtében az asztravjeci atomerőmű nem biztonságos, és súlyos nukleáris fenyegetést jelent egész Európa biztonságára;
- P. mivel az Európai Unió eddig 88 belarusz személlyel, köztük Aljakszandr Lukasenkával, és 7 szervezettel szemben szabott ki szankciókat;
- 1. határozottan elítéli, hogy május 23-án a Ryanair FR4978 számú menetrendszerű járatát útvonalától eltérítették és Minszkben leszállásra kényszerítették, valamint hogy a belarusz hatóságok letartóztatták Raman Prataszevics újságírót és Szofija Szapegát; úgy véli, hogy ez a szörnyű cselekmény a nemzetközi jog megsértésének és állami terrorcselekménynek minősül;

2. felszólít Raman Prataszevics és Szofija Szapega, valamint a Belaruszban fogva tartott valamennyi újságíró és politikai fogoly azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátására;
3. emlékeztet a Tanács azon döntésére, amely szerint a meglévő korlátozó intézkedéseket megerősítve megtiltja a belarusz légi fuvarozók számára az uniós légtérbe való belépést és az uniós repülőtereken való leszállást, és azt javasolja a Tanácsnak, hogy készítsen tervet az országot elhagyni próbáló belarusz állampolgárok erre irányuló kísérleteinek segítése céljából; felhívja a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezetet és az Európai Repülésbiztonsági Ügynökséget, hogy vizsgálják ki ezt az elfogadhatatlan – nemzetközi normákat és szabványokat sértő – eseményt, és tegyék meg a megfelelő intézkedéseket; kiemeli, hogy ez a súlyos incidens jelentősen aláásta a bizalmat, és hogy minden államnak felelősen kell eljárnia a Chicagói Egyezmény szerinti kötelezettségeik teljesítése során annak érdekében, hogy a légi járművek biztonságosan és védetten működhessenek; felhívja a Ryanairt, hogy működjön együtt és ossza meg a hatóságokkal az esettel kapcsolatos valamennyi érdemleges információt;
4. szorgalmazza a feltartóztatott polgári repülőgépen elkövetett emberrablások következményeinek alapos értékelését, nemcsak a nemzetközi légi közlekedés biztonsága és a repülésbiztonság, hanem Európa általános biztonsága és az uniós tagállamokban száműzetésben élő vagy menedéket kérő belarusz és egyéb állampolgárok biztonsága tekintetében is;
5. hangsúlyozza, hogy egy ilyen vizsgálatnak ki kell terjednie arra is, hogy Oroszország játszott-e valamiféle szerepet a belarusz rezsim által elkövetett terrorcselekményekben; hangsúlyozza, hogy amennyiben úgy ítélik meg, hogy ez történt, a műveletben közvetlenül vagy közvetve részt vevő orosz állampolgárokat az EU globális emberi jogi szankciórendszere (az úgynevezett „uniós Magnyickij-törvény”) alapján szankcionálni kell; kiemeli annak fontosságát, hogy az EU hozzájáruljon a nyomozáshoz, többek között azáltal, hogy bevonják az uniós szerveket, például az Europolt, az Eurojustot vagy az Európai Ügyészséget a közös nyomozócsoportok munkájába és a műveletekbe;
6. ismételten kijelenti, hogy nem ismeri el Aljakszandr Lukasenka belarusz elnökké választását; a jelenlegi belarusz rezsimet illegitim, jogellenes és bűnöző rezsimnek tartja; továbbá is támogatja a belarusz népet a szabad és tisztességes választások, az alapvető szabadságok és az emberi jogok, a demokratikus képviselet, a politikai részvétel és az emberi méltóság érvényesítésére irányuló követeléseiben és törekvéseiben; elítéli a szabadsághoz, demokráciához és méltósághoz való jogok védelmében békésen tiltakozó belarusz állampolgárok ezrei elleni erőszakos fellépést;
7. határozottan elítéli és követeli a hatósági erőszak és elnyomás – különösen a jogellenes fogva tartás, a kínzás, a fogva tartottak bántalmazása és a békés állampolgárok büntetőeljárás alá vonása – haladéktalan beszüntetését Belaruszban, továbbá támogatásáról és szolidaritásáról biztosítja a belarusz társadalmat; elítéli a rezsim által a polgári lakosságra gyakorolt rendszerszintű elnyomást, amelyek a 2020. augusztusi elcsalt választások óta erőszak, megfélemlítés és a kényszer egyéb formái révén 14 000 belarusz állampolgárt kényszerítettek az országból való elmenekülésre; megismétli, hogy ez a folyamatban lévő elnyomási kampány és a polgári lakosság lakhelyelhagyására kényszerítése az emberi jogok súlyos megsértésének minősül; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy jelenleg Belarusz az egyetlen olyan ország Európában, ahol még mindig alkalmazzák a halálbüntetést, és kitarat emellett, hogy haladéktalanul és véglegesen el

kell törölni a halálbüntetést; elítéli a belarusz hatóságok közelmúltban hozott intézkedéseit, amelyek a belarusz állampolgárok zöme, közöttük külföldi tartózkodási engedéllyel rendelkező számos személy számára is megtiltják az ország elhagyását;

8. elítéli a számos politikai fogollyal és fogvatartottal, közöttük Pavel Szevjarinec ellenzéki vezetővel szemben a közelmúltban hozott szigorú és igazságtalan bírósági ítéleteket, valamint a demokratikus belarusz ellenzék személyiségei, például Viktar Babarika, Mikola Sztatkevics és Szejharhej Cikhanouszkij ellen indított pereket; sajnálatosnak tartja, hogy a mogilevi bíróság zárt tárgyalásán elítélték Paval Szevjarinecet, Yauhen Afnahelt, Andrej Vojnicsot, Paval Yukhnevicsot, Dzmityry Kazlout, Makszim Viniarskit és Irina Shchasnayát;
9. megismétli a független belarusz média és újságírók fontosságát, és a belarusz társadalomban betöltött fontos szerepüket; elítéli a média elnyomását és az internethez való hozzáférés korlátozását, valamint újságírók és bloggerek megverését, letartóztatását és megfélemlítését; hangsúlyozza, hogy a belarusz népnek joga van az információkhoz való akadálytalan hozzáféréshez;
10. elítéli a hatóságok által a lengyel kisebbség képviselői és a belaruszi lengyel iskolarendszer ellen alkalmazott elnyomást és ellenséges fellépést; e tekintetben felszólít Andželika Borys, Andrzej Poczubot és más politikai foglyok feltétel nélküli szabadon bocsátására;
11. felszólítja az Európai Külügyi Szolgálatot (EKSZ), a Bizottságot és a tagállamok Belaruszban működő nemzeti diplomáciai képviselőit, hogy szorosán kövessék nyomon az egyes belarusz politikai foglyok, köztük Raman Prataszevics és Szofíja Szapega helyzetét és pereit, nyújtsanak nekik támogatást, és tegyenek meg mindent a szabadon bocsátásuk kiharcolása érdekében; e tekintetben felszólítja a rezsimeket, hogy Belaruszban a diplomáciai és konzuli kapcsolatokról szóló bécsi egyezmény szerinti nemzetközi kötelezettségeivel összhangban haladéktalanul vessen véget a nemzeti és európai diplomáciai szolgálatok tagjainak megfélemlítésére vagy zaklatására irányuló fellépéseknek;
12. hangsúlyozza a kapcsolatok és az együttműködés fenntartásának és bővítésének szükségességét a minszki, vilniusi és varsói belarusz demokratikus erők képviselőivel, különösen Szvjatlana Cihanouszkajával, valamint a koordinációs tanács és a nemzeti válságkezelési csoport tagjaival; ezért csatlakozik azokhoz a felhívásokhoz, hogy hívják meg képviselőiket a G7-csoport 2021. június 11–13-i csúcstalálkozójára és a keleti partnerség 2021. évi csúcstalálkozójára, és javasolja, hogy továbbra is hívják meg őket a kormányzati szinten tartott magas szintű kétoldalú találkozókra, valamint a parlamenti és parlamentközi ülésekre, és hogy az uniós tagállamok összes nemzeti parlamentjében hozzanak létre Belarusszal foglalkozó csoportokat;
13. felhívja a Tanácsot, hogy a lehető legrövidebb időn belül bővítse az uniós szankciók hatálya alá tartozó személyek és szervezetek listáját, kiterjesztve azt a Ryanair FR4978 számú járatának elfogásában és leszállásra kényszerítésében, valamint Raman Prataszevics és Szofíja Szapega letartóztatásában közreműködő személyekre és szervezetekre; emlékeztet arra, hogy Raman Prataszevics újságírót akár halálbüntetés is fenyegetheti;

14. nyomatékosan felhívja a Tanácsot, hogy a legnagyobb sürgősséggel hajtsa végre a választási csalásban, az elnyomásban, a kínzásban vagy bántalmazásban és a Belaruszban elkövetett emberi jogi jogsértésekben – többek között független újságírók és bloggerek üldözésében – közvetlenül részt vevő vagy abban cinkosságot vállaló személyekkel és szervezetekkel szembeni negyedik szankciócsomagot, és kezdje meg a munkát egy ezt követő újabb csomag kidolgozásával kapcsolatban; felszólít belorusz tisztviselők eddigénél jóval szélesebb körének szankcionálására, így a rezsimet bírálók elnyomásában és koncepciós perekben történő elítélésében szerepet játszó ügyészek, bírák és bűnüldözési alkalmazottak, valamint rendőrök, büntetés-végrehajtási személyzet tagjai, parlamenti képviselők és kormánytagok és a rezsimet a propaganda, a média, a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd területén kiszolgáló ügynökök, továbbá a Lukasenkat és rendszerét támogató személyek és szervezetek – például a Raman Prataszevicset az ONT állami televízióban június 2-án meginterjúvoló Marat Markov – és a május 23-i incidens résztvevői, például hírszerző tisztek és légitársasági hatóságok szankcionálására; e tekintetben emlékeztet arra, hogy teljes mértékben ki kell használni az EU globális emberi jogi szankciórendszere (az úgynevezett „uniós Magnyickij-törvény”) szerinti korlátozó intézkedések lehetőségeit;
15. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy szigorúan tagadjanak meg minden pénzügyi támogatást a belorusz rezsimtől, és ezért utasítsanak el a belorusz bankoknak nyújtott minden új hitelkeretet, és állítsanak le minden infrastrukturális projektekbe vagy gazdasági vállalkozásokba történő beruházást Belaruszban; felhívja a Bizottságot, hogy fogadjon el intézkedéseket annak megakadályozására, hogy az európai pénzintézetek a belorusz kormány és a hozzá tartozó közintézmények által kibocsátott kötvényeket vagy más pénzügyi eszközöket vásároljanak; üdvözli, hogy az Európai Beruházási Bank és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank felfüggesztette a belorusz állami szektor projektjeinek finanszírozását, és kéri annak kivizsgálását, hogy a fel nem használt forrásokat hogyan lehetne átirányítani a rezsimhez nem kapcsolódó civil társadalom és magánszektor felé; felhívja a Nemzetközi Valutaalapot és az uniós tagállamokat, hogy semmilyen körülmények között ne nyújtsanak közvetlen költségvetési támogatást a rezsimnek, és tartózkodjanak a 2021-re bejelentett különleges lehívási eljárás igénybevitelétől;
16. emlékezteti a Belaruszban működő összes uniós vállalkozást azon korábbi felhívására, hogy az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvekkel összhangban tanúsítsanak különös gondosságot, valamint tegyenek eleget az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségüknek; emellett kéri őket, hogy tartózkodjanak minden új beruházástól, és tiltakozzanak nyilvánosan a belorusz hatóságok által az országban jelenleg alkalmazott elnyomás ellen;
17. felhívja a Tanácsot, hogy mielőbb állapodjon meg olyan gazdasági szankciókról, amelyek jelentősek és azonnali hatást gyakorolnak a belorusz rezsimre, annak támogatóira és a rendszert továbbra is támogató gazdasági szereplőkre, és késedelem nélkül vezesse be a szankciókat; szorgalmazza, hogy ezek a gazdasági szankciók azokat az állami és magánvállalatokat célozzák, amelyek a rezsim ellenőrzése alatt állnak, szorosan kapcsolódnak a rezsim üzleti érdekeltségeihez, vagy arról ismertek, hogy a sztrájkokban vagy a tüntetéseken való részvételért elbocsátják alkalmazottaikat; olyan ágazati szankciókat szorgalmaz, amelyek elsősorban a nyersolaj- és olajtermék-, a hamuzsír-, az acél- és fafeldolgozó ipart célozzák; szorgalmazza továbbá az együttműködés és a finanszírozás megszüntetését az állami tulajdonú belorusz bankok vonatkozásában, valamint a nemzetközi bankok Belaruszban működő leánybankjaik

számára nyújtott hitelkereteinek korlátozását és Belarusz SWIFT-rendszerből történő ideiglenes felfüggesztésének fontolóra vételét; kéri, hogy az EU-ban bejegyzett vállalatok, különösen a Siemens AG, hagyjanak fel a technológia és a know-how megosztása révén a belarusz hatóságokkal történő együttműködéssel; felhívja a tagállamokat és az uniós intézményeket, hogy fokozzák a Belarusból az EU-ba irányuló, jelentős nagyságrendű cigarettacsempészet felszámolására irányuló erőfeszítéseiket, megfosztva a Lukasenka-rezsímet ettől a pénzügyi forrásától; szorgalmazza, hogy a Belarusszal szemben hozott gazdasági szankciók miatt leginkább kárt szenvedő uniós tagállamok gazdasági nehézségeinek ellensúlyozása céljával kerüljön sor összehangolt uniós szolidaritási fellépésre;

18. üdvözli az Európai Műsorszóró Unió (EBU) döntését, amely szerint felfüggeszti a BTRC belarusz műsorszolgáltató EBU-tagságát; felszólít Belarusz nemzetközi sportszervezetekben meglévő tagságának és nemzetközi sporteseményeken – többek között az európa- és a világbajnokságokon, valamint a tokiói olimpiai játékokon – való részvételének felfüggesztésére; sürgeti az Európai Labdarúgó-szövetséget (UEFA), hogy szüntesse meg a TVR belarusz állami televízió közvetítési jogait az EURO 2020 labdarúgótornával összefüggésben, és azokat ingyenesen adja át a független Belsat TV-nek;
19. felhívja a tagállamokat, hogy javítsák együttműködésüket a belarusz válsággal kapcsolatos hírszerzés terén, és az Unióból mindenhol utasítsák ki az ismert és a feltételezett belarusz hírszerző ügynököket; bátorítja elnökét, hogy korlátozza a Belarusz brüsszeli nagykövetségén alkalmazott személyzet belépését az Európai Parlamentbe (az Európai Parlament által szervezett üléseken való fizikai jelenlétén kívül a távoli hozzáférés tekintetében is), valamint vizsgálja felül a Parlament belarusz nagykövetséggel folytatott kommunikációját;
20. mély aggodalmát fejezi ki Oroszország Lukasenka-rezsímmel kapcsolatos szerepvállalása – többek között a pénzügyi támogatás és a hírszerző szolgálatok közötti szoros együttműködés – miatt;
21. hangsúlyozza, hogy nemzetközi szerepvállalásra, többek között az ENSZ és a NATO keretében folytatott megbeszélésekre van szükség; felhívja az Uniót, hogy intézkedéseit szorosan hangolja össze az Egyesült Államokkal, a G7-partnerekkel és más hasonló gondolkodású országokkal, és törekedjen az EU partnerei – különösen az európai szomszédok, például Ukrajna – közötti széles körű egyetértésre annak érdekében, hogy a szankciók a lehető legnagyobb hatást fejtsék ki; elismeréssel illeti az ukrán kormány azon döntését, hogy csatlakozik az uniós tagállamokhoz, és közlekedési szankciókat vezet be a belarusz légitársaságokkal szemben, és felszólítja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy vezessen be büntető intézkedéseket a Belaviával és az Oroszország által anektált Krimbe utazó utasaival szemben; üdvözli a közelgő EU–USA és USA–Oroszország csúcstalálkozókat, és úgy véli, hogy ezek fontos lehetőségeket kínálnak az álláspontok összehangolására az EU és partnerei között;
22. hangsúlyozza, hogy bár a szankciós mechanizmus adja a legtöbb esélyt az EU számára a jogsértő államokkal szembeni megfelelő fellépésre, az EU-nak a belarusz állami tulajdonú vállalatokkal szemben alkalmazott szankciók mellett ki kell használnia a Belaruszban tapasztalható belső nyomást is, támogatást nyújtva a belarusz civil társadalom számára;

23. felhívja a Bizottságot és az alelnököt/főképviselet, hogy a nemzetközi partnerekkel közösen kezdeményezze egy, „A demokratikus Belarusz jövője” című, a belarusz válság rendezéséről szóló magas szintű nemzetközi konferencia megszervezését, valamint a belarusz hatóságok által a belarusz nép ellen elkövetett bűncselekmények kivizsgálását és büntetőeljárás alá vonását, továbbá Belarusz demokratikus átalakulását; véleménye szerint ez az EU vezetésével és a nemzetközi pénzügyi intézmények, az uniós tagállamok és intézmények, valamint a többmilliárd eurós pénzügyi csomagot felajánlani kész további szereplők részvételével zajló konferencia a jövőbeli reformtörekvéseket és a gazdaság szerkezetátalakítását szolgálja majd, és határozottan jelzi majd a támogatást a belarusz nép felé;
24. emlékeztet a volt magas rangú európai tisztviselők bevonásával zajló, magas szintű misszióra irányuló korábbi kezdeményezésére, amelynek célja, hogy feltárjon minden lehetséges módot az erőszak felszámolására és a politikai foglyok szabadon bocsátására, ami elősegítheti az inkluzív belföldi politikai párbeszédhez vezető környezet kialakítását Belaruszban;
25. sürgeti a Bizottságot, az EKSZ-t és a tagállamokat, hogy növeljék a belarusz ellenzék, civil társadalom, emberi jogi aktivisták és független média számára – többek között kapacitásépítés és pénzügyi támogatás révén – nyújtott közvetlen támogatást és a velük való együttműködést Belaruszban és külföldön, valamint növeljék a Demokráciáért Európai Alapítvány helyszíni tevékenységeinek támogatását; e tekintetben felhívja az EU-t és más nemzetközi szervezeteket, hogy nyújtsanak pénzügyi és technikai támogatást valamennyi független médiaorgánumnak és újságírónak annak érdekében, hogy teljesíthessék a társadalom Belaruszban zajló fejleményekről való tájékoztatásával kapcsolatos feladataikat; e tekintetben megismétli a Belsat TV-csatorna fokozott támogatására irányuló felhívását;
26. vállalja, hogy a Parlament demokráciatámogatási mechanizmusain keresztül segíti a demokratikus erők kapacitásának megerősítését, a civil társadalom szerepének erősítését, a hatalom békés átadását eredményező, teljes körű politikai párbeszéd, valamint a fiatal politikai vezetők és emberi jog-védők támogatását Belaruszban;
27. üdvözlí a Bizottság által előterjesztett, a jövőbeli demokratikus Belarusz számára nyújtandó, 3 milliárd EUR értékű, körvonalaiban már megfogalmazott átfogó gazdasági támogatási tervet; felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy fejlesszék tovább és mozdítsák elő ezt a tervet, egyértelművé téve, hogy mihelyt Belaruszban demokratikus változás következik be, az EU kész lesz kézzelfogható segítséget nyújtani ahhoz, hogy az ország a reformok és a modernizáció útjára álljon; megjegyzi, hogy az EU-nak átfogó intézkedéscsomagot kell javasolnia annak érdekében, hogy felkészítse Belarusz demokratikus erőit e csomag végrehajtására;
28. felszólítja az EU-t az egyeztetésre az Egyesült Államokkal, a G7-partnerekkel és más, hasonlóan gondolkodó országokkal a Lukasenka állami szektorával folytatott együttműködés befagyasztásáról, és az együttműködésnek a belarusz civil társadalom és a rezsim hatókörén kívül eső belarusz magánvállalatok szintjére történő áthelyezéséről;
29. elutasítja Aljakszandr Lukasenka elfogadhatatlan fenyegetéseit, miszerint a belarusz hatóságok ezentúl nem fogják megállítani sem az irreguláris migránsokat, sem a kábítószer-kereskedelmet, és aggodalmát fejezi ki a Belaruszból az EU-ba irányuló illegális migráció fokozódása és a belarusz hatóságok e jelenségben való lehetséges

részvétele miatt; felhívja a tagállamokat és az uniós intézményeket, hogy kövessék nyomon az e téren bekövetkezett fejleményeket, és tegyék meg a megfelelő intézkedéseket;

30. elítéli, hogy a belarusz vezetés a bűnüldöző hatóságokat visszaélészerűen, politikai célokra használja fel; felhívja az Interpolt, hogy haladéktalanul és alaposan vizsgálja felül a Belarusz által benyújtott és a jövőben benyújtásra kerülő kérelmeket, és hozzon meg minden megfelelő intézkedést annak megakadályozása érdekében, hogy Belarusz politikai célokra visszaéljen az Interpollal;
31. hangsúlyozza a Lukasenka-rezsim által a belarusz nép ellen elkövetett bűncselekmények átfogó kivizsgálásának szükségességét, és azt a büntetőeljárást lefolytató nemzetközi törvényszék felállításával kell lezárni; sürgeti, hogy miután a belarusz hatóságok nem hajlandóak a jogállamiság és az elszámoltathatóság megteremtésére, a nemzetközi közösség lépjen fel a bűncselekmények bizonyítékainak biztosítása, valamint a felelősökkel szembeni nyomozások és büntetőeljárások garantálása érdekében a teljes parancsnoki lánc mentén; üdvözli az egyetemes joghatóság elvének alkalmazására és az elnyomást elkövető belarusz személyekkel szembeni bírósági ügyek előkészítésére irányuló, több uniós tagállam által indított kezdeményezést, és arra ösztönzi az összes többi uniós tagállamot, hogy kövessék példájukat; szorgalmazza minden olyan nemzetközi kezdeményezés, például a büntetlenség elleni nemzetközi platform és a vilniusi igazságügyi központ aktív támogatását, amelynek célja a büntetlenség problémájának kezelése Belaruszban;
32. sürgeti az alelnököt/főképviselőt, a Bizottságot, a Tanácsot és a tagállamokat, hogy továbbra is vessék fel a belarusz helyzetet valamennyi érintett európai és nemzetközi szervezetben, például az EBESZ-ben, az Európa Tanácsban az ENSZ Emberi Jogi Tanácsában vagy az ENSZ más szakosodott szerveiben a belarusz helyzettel kapcsolatos sürgős nemzetközi fellépés biztosítása, valamint az Oroszország és más országok által e fellépések elé gördített akadályok leküzdése érdekében;
33. ösztönzi az EU tagállamait, hogy még jobban könnyítsék meg a Belaruszból politikai okokból menekülők vagy az ellenük elkövetett erőszak miatt orvosi kezelésre szorulóknak vízum vagy tartózkodási engedély megszerzésére irányuló kérelmeivel kapcsolatos eljárást, és biztosítsák számukra és családjuk számára a szükséges támogatást és segítséget; felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy hajtsák végre az EBESZ moszkvai mechanizmusának jelentéstevője által megfogalmazott ajánlásokat a genfi menekültügyi egyezmény hatálya alá tartozó, üldöztetés esetén nyújtandó menedéjjog kapcsolatban, és még inkább könnyítsék meg a sürgősségi vízumok kiadását és az ideiglenes menedék biztosítását az uniós tagállamokban; felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy kínáljanak ösztöndíjakat az egyetemekről kiutasított és demokratikus nézeteik miatt bebörtönzött belarusz diákoknak és tudósoknak; felhívja a tagállamokat, hogy nyújtsanak pénzügyi támogatást a száműzetésben lévő intézmények, például a vilniusi Európai Bölcsészettudományi Egyetem számára, amelyek a korrumpált és illegitim rendszer ellen kihívást intéző új belarusz generációt nevelik;
34. felhívja a Bizottságot, a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy működjenek együtt a nemzetközi partnerekkel, így az EBESZ moszkvai mechanizmusával, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsával, valamint a helyszíni emberijog-védőkkel és civil társadalommal, biztosítandó az emberi jogok megsértésének ellenőrzését, dokumentálását és

bejelentését, valamint az ezt követő elszámoltathatóságot és az áldozatoknak nyújtott igazságszolgáltatást; üdvözli, hogy Belaruszra vonatkozóan nemzetközi elszámoltathatósági platformot hoztak létre, és felhívja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy támogassák ennek működését; kiáll a Belaruszban tapasztalható büntetlenség elleni küzdelemmel foglalkozó európai parlamenti platform hatékony működtetése, valamint a belarusz fejleményekre a megfelelő időben történő nemzetközi reagálás összehangolása mellett;

35. megismétli annak szükségességét, hogy valamennyi tagállam egységes álláspontot képviseljen az Aljakszandr Lukasenka rezsimje által irányított és a Kreml által támogatott állami terrorizmusra való reagálásban; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az EU fellépjen a belarusz helyzettel kapcsolatos Unión belüli dezinformációval, valamint a harmadik felek által e tekintetben elkövetett hibrid fenyegetések egyéb formáival szemben; szolidaritását fejezi ki Lettországgal, miután Belarusz indokolás nélkül kitoloncolta diplomatáit; elítéli, hogy a belarusz főügyész bűnügyi nyomozást indított Lettország külügyminisztere és Riga főváros polgármestere ellen; elítéli a belarusz hatóságok minden arra irányuló kísérletét, hogy nyomást gyakoroljanak az uniós tagállamokra, beleértve a belarusz ügyészek arra irányuló kérését is, hogy kihallgassák Litvánia volt elnökét, Valdas Adamkust, a második világháború idején Belaruszban, megtorlásokat végrehajtó, az SS-nek alárendelt kiegészítő rendészeti zászlóaljjal való állítólagos kapcsolata miatt;
36. ismételten aggodalmát fejezi ki a Vilniustól mindössze 45km-re fekvő asztravjeci atomerőmű üzletszerű üzemeltetése miatt, és hangsúlyozza azokat a kockázatokat, amelyeket az erőmű az uniós országok számára jelent; hangsúlyozza az asztravjeci atomerőmű által jelentett nukleáris biztonsági fenyegetések kezelésének fontosságát, sajnálja, hogy Belarusz nem foglalkozik maradéktalanul átlátható módon az asztravjeci atomerőmű nukleáris biztonságával, és nem vállalt kötelezettséget az Európai Nukleáris Biztonsági Szabályozó Hatóságok Csoportja (ENSREG) által az erőműről készített szakértői értékelésben megfogalmazott ajánlások maradéktalan végrehajtására, és szorgalmazza hatékony biztosítékok bevezetését az asztravjeci atomerőműben termelt belarusz villamos energia uniós piacon történő közvetlen vagy közvetett értékesítésével szemben;
37. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi helyzet az Európai Unió hitelességének és külpolitikai döntéshozatala hatékonyságának próbája; emlékeztet arra, hogy az Unióval szomszédos és a keleti partnerségben részt vevő Belaruszban kialakult helyzet közvetlen hatást gyakorol az EU-ra, és hogy az EU-nak kellő eltökéltséget kell mutatnia arra, hogy kézzelfogható és hosszú távú támogatást nyújtson azoknak a demokratikus erőknek, amelyek arra törekednek, hogy Belarusz számára biztosítsák a szabadságot és a demokráciát; kéri az EU-t, hogy cselekedjen habozás nélkül, gyorsan és proaktívan;
38. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európa Tanácsnak, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek, a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet, valamint a Belarusz Köztársaság hatóságainak.